

Nr 8.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förslag till uppgörelse rörande vissa kronans fordringar hos rederiaktiebolaget Gottfrid; given Stockholms slott den 13 januari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

För att avvärja befarad arbetsbrist vid flottans varv under åren närmast efter världskrigets slut hava varven satts i tillfälle att åtaga sig arbeten för enskildas räkning. Sålunda hava två rederiaktiebolaget Gott-

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 7 häft. (Nr 8.)

frid tillhöriga ångfartyg, Gottfrid och Bertil, undergått reparation, Gottfrid å varvet i Stockholm och Bertil å varvet i Karlskrona. Enligt de om reparationsarbetena träffade avtalen skulle reparationsarbetena debiteras i enlighet med vissa grunder. Under återopande härav hava varven fordrat, varvet i Stockholm för Gottfrid 186,353 kronor 78 öre och varvet i Karlskrona för Bertil 519,937 kronor 32 öre. Om båda fordringarna pågå rättegångar, i det bolaget ansett de fordrade beloppen för höga. Vad beträffar säkerhet för fordringarna, har Stockholmsvarvet för sin fordran bankgaranti intill ett belopp av 168,000 kronor och har Karlskronavarvet begärt kvarstad, som interimistiskt beviljats, å de båda ångfartygen jämte det samma bolag tillhöriga ångfartyget Severin, därvid varvet ansett sig hava panträtt jämlikt 17 kap. 3 § handelsbalken i ångfartyget Bertil, som ej lämnat varvet, för de å detta fartyg nedlagda arbetskostnaderna. Dessutom har Karlskronavarvet erhållit utmätning å diverse bolagets kontorsinventarier.

Sedan bolaget kommit på obestånd, har bolaget framställt förslag om uppgörelse rörande varvens fordringar. I sammanhang därmed har bolaget upprättat en tablå över sin ställning per den 28 februari 1922, som utvisar:

Säkra tillgångar:

Ångfartygen Gottfrid, Bertil och Severin jämte inventarier och förnödenheter	kronor	450,000: —	
Diverse inteckningar, förskrivna till aktiebolaget Svenska handelsbanken	»	<u>400,000: —</u>	850,000: —
<i>Osäkra och tvistiga fordringar</i> ..	»	3,857,509: 65	

Skulder:

Varvens fordringar (186,353: 78 + 519,937: 32 =)	»	706,291: 10	
Järnvägsstyrelsen c:a	»	70,000: —	
Förbindelser till aktiebolaget Svenska handelsbanken	»	720,000: —	
Krigskonjunkturskatt	»	77,296: 40	
Kommunalskatt	»	1,956: 90	
Övriga skulder	»	<u>187,230: —</u>	1,762,774: 40

Bolagets förslag om uppgörelse, dagtecknat den 18 augusti 1922, är av följande innehåll.

Mot nedläggande från varvens sida av rättegångarna samt kvarstads- och utmätningsförfarandena erlägger bolaget såsom full likvid för varvens fordringar, inkl. rättegångskostnader, ett belopp av högst 427,000 kronor, att gäldas sålunda:

Kontant (= bankgarantien)	kronor	168,000: —	
» i övrigt	»	52,000: —	
Inteckning med bästa rätt i ångf. Bertil	»	200,000: —	
Kontant för rättegångskostnaderna, högst	»	7,000: —	427,000: —

Omförmälda inteckning löper räntefri under fem år, amorteras därefter med en tredjedel om året och löper under amorteringstiden med 5 % ränta.

Sedermåra har bolaget, på givna anledningar, i särskilda skrivelser den 2 och den 4 december 1922 *dels* vidtagit den ändring i förslaget av den 18 augusti 1922, att däri omförmälda beloppet å 200,000 kronor, i stället för att gäldas med inteckningar, inbetalas senast den 1 mars 1928 och till säkerhet därför ställes bankgaranti av aktiebolaget Svenska handelsbanken, *dels ock* förklarat, att därest förslaget om uppgörelse godtages, övertager bolaget de tre med kvarstad belagda ångfartygen i det skick, vari de vid övertagandet befinna sig, utan rätt för bolaget att mot kronan framställa krav i anledning av eventuellt uppkomna skador å fartygen under den tid, de varit belagda med kvarstad.

Marinförvaltningen, som utlåtitt sig i ärendet redan den 21 september 1922, hade mot förslaget i dess ursprungliga skick vissa erinringar, vilka emellertid genom bolagets åtaganden i skrivelserna av den 2 och den 4 december 1922 blivit utjämnade. Rörande uppgörelsens betydelse för kronan anförde marinförvaltningen följande.

»Det är ju för såväl bolaget som dess borgenärer ett synnerligt olyckligt förhållande, att bolagets enda verkliga produktiva tillgångar äro belagda med kvarstad, så att bolaget ej kan driva någon verksamhet. Detta förhållande, om det får fortfara, kommer ju nödvändigt att medföra, att bolaget, som ju redan i februari 1922 torde få anses hava varit på obestånd, blir tvunget att efter egen eller borgenärs ansökning träda i konkurs. Om kronan vid inträffande konkurs skulle — även förutsatt att fordringarna för reparationerna skulle av domstolarna godkännas till de begärda beloppen — utbekomma mera än genom det nu gjorda erbjudandet, anser marinförvaltningen icke endast tveivelaktigt utan högst ovisst. Det må ihågkommas, att en beräkning av eventuell utdelning under nuvarande ovissa ekonomiska förhållanden måste bliva mycket litet tillförlitlig. Härtill kommer, att möjlighet förefinnes, att kronans krav av domstolarna nedsättes. Tagas alla dessa omständigheter i betraktande, synes marinförvaltningen det framlagda förslaget till uppgörelse vara att förorda framför en avveckling av bolagets verksamhet genom konkurs.»

Den uppkomna situationen har förorsakats av den inträffade nedgången i fartygsvärden jämte rederinäringens betryck. Bolagets förslag till uppgörelse innebär i huvudsak, å ena sidan, att bolaget i viss mån godkänner riktigheten av kronans ifrågavarande fordringar och ersätter kronans utgifter intill visst belopp å rättegångarna om dem, samt å andra sidan, att kronan avstår från anspråk på ränta å fordringarna ävensom åtnöjes dels för sin fordran beträffande ångaren Gottfrid med den likvid, som täckes av bankgarantien å 168,000 kronor, motsvarande 90 % av fordringens belopp, och dels för sin fordran med avseende å ångaren Bertil med 48 % av denna fordrans belopp jämte betalningsanstånd härför i fem år. Med hänsyn till bolagets osäkra ställning synes mig den erbjudna uppgörelsen, sedan numera full garanti bjudits för bolagets fullgörande även av uppgörelsens senare del, vara att föredraga framför fortsättandet av rättegångs- och exekutionsförfarandet. Varvens återstående förlust å reparationsavtalen kommer till den del, den överskjuter för arbetena debiterade andelar i varvens konstanta omkostnader — vilka andelars avskrivande icke innebär någon faktisk förlust för kronan — att drabba anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att omförmälda av rederiaktiebolaget Gottfrid den 18 augusti 1922 beträffande kronans ifrågakomna fordringar framställda förslag till uppgörelse med däri av bolaget den 2 och den 4 december samma år vidtagna jämkningar må för kronans del godkännas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.